

derfra. Det vilde jo ske, hvis vi fik Præstelønningensmidlerne optagne paa Finantsloven, hvad enten de stode der paa den ene eller den anden Maade. Thi naar de stode paa Finantsloven, stode de der som en Del af Statens Indtægter og Statens Eiendomme, og saa kunde Andre jo gjerne have den Fornøielse at tale om, at de tilhøre Kirken. Det vilde da i Virkeligheden ikke betyde Noget, saalænge de Love gjaldt, ved hvilke det var slaaet fast, at de ere Statens Eiendomme. Derksom der altsaa vil komme en Lov, hvori det ligesom er fastsat, at disse Midler skulle opføres paa Finantsloven, er der gjort et Fremskridt til at bringe det til almindelig Anerkjendelse, at disse Midler høre Staten til. Saaledes som det nu gaar med disse Midler, er det jo heller ikke meget trøsteligt for Rigsdagen. Hvem raader over disse Midler? Ja, det gjør Kongen og hans Ministerium. De fordele Præstefaldene, de oprette nye Præstefald, de opsparer Penge til at bygge nye Præstegaarde for, de sælge Jorden bort fra Præstegaardene, — kort sagt de beherske dem paa en saadan Maade, som de kun kunne gjøre under Forudsætning af, at de ere Herrer derover, og at Rigsdagen ikke har Noget med den Sag at besjulle. Det er iøvrigt ogsaa Noget, som ellers har vaakt Forargelse, men som tvertimod altid har glædet mig, og det er, at Ministeren beklipper de store Embeder, men det er Altsammen efter hans eget Skjøn. Men ved den Leilighed er der slet et Fremskridt, idet det lader til, at denne Minister nu har indvilget i, at Anvendelsen af de Midler, som ere sparede ved Beklippingen af de store Kald, er begrændset ved Medvirkning fra Rigsdagens Side, idet det ved en Anmærkning til § 21 er bestemt, at Regjeringen er bemyndiget til at anvende 25,000 Kr. aarlig af disse opsparede Midler til Hjælp i visse Tilfælde for geistlige Embeder og for kirkelige Formaal. Det er altsaa et Fremskridt, der er slet. Jeg veed nok, at Nogle kalde det et Tilbagestrid, men efter min Mening er det et vigtigt Fremskridt, idet der jo deri ligger en Anerkjendelse af, at Rigsdagen har en Ret til at være med i Raadigheden over disse Midler. Naar vi altsaa se hen til, hvorledes det for Diebliffet staar med Hensyn til de kirkelige Midler i Almindelighed og deres Anvendelse, da viser det sig, at Rigsdagen omtrænt staar magtesløs i saa Henseende med Indtægelse af det lille Beløb, paa hvilket den ganske nylig har skaffet sig en Indflydelse.

Der er dernæst en Ulempe ved den nuværende Stilling, som der har været klaget over, det er, at Befolkningen ikke kan faae ydet nogen kirkelig Handling, som dens religiøse Liv fordrer, uden at den strax skal betale ved enhver given Leilighed. Det er i mange Tilfælde generende og for en Del ganske utidsvarende. Offeret er f. Ex. ikke tidsvarende, men ikke desmindre maa det vedblive, indtil vi faae en Lov, der indfører en anden Ordning. Derjom dette Lovfor-

slag kom ud, vilde der strax ske en stor Velgjerning, navnlig mod den mindre bemidlede Del af Befolkningen derved, at der fritages for disse Afgifter. — Jeg skal nævne endnu et Punkt, der ikke saa meget spiller ind paa det kirkelige Omraade, som det er et nationaløkonomist Spørgsmaal. Det er nemlig oplyst, at der aarlig lides et betydeligt nationaløkonomist Tab ved den Maade, hvorpaa en saa stor Del af Jordegodsset i Danmark bruges, nemlig af Mænd, hvis Kald det ikke er at være Agerbrugere, og som derfor udbringe et forholdsvis ringe Udbytte deraf. Det var oplyst af et Udvalg, som var nedsat angaaende et Lovforslag, jeg havde indbragt angaaende Bortsalg af Præstegaardsjorderne, at det var et meget betydeligt Tab, der herved ledes.

Jeg kunde vistnok finde endnu flere Ting at indvende mod den nuværende Tilstand, set fra et finantsielt Standpunkt, jeg skal imidlertid ikke opholde mig derved, men gaa over til at omtale et Par Indvendinger, der ere fremkomne mod det foreliggende Lovforslag. Jeg skal først tillade mig at gjøre Rede for, hvorfor jeg er af den Mening, at Lovforslaget bør fremmes, og at der bør gjøres alvorlige Skridt for at faae det bragt ud i Livet. Man har for det Første klaget over Forfordeling, naar man anstillede en Sammenligning, dels mellem Kjøbenhavn og Kjøbstæderne paa den ene Side og Landet paa den anden, dels mellem de forskjellige Landsdele, et æret Medlem nævnte, f. Ex. Sjælland og Volland, Jeg vil dertil svare, at det vedkommer ikke dem, som menes tilfidesatte; de have ikke Noget at klage over, det er ikke deres, men Statens Eiendom, og den kan disponere over sin Eiendom, som den finder det rigtigt, og kan ikke tage disse Hensyn til Misundelse, eller hvad jeg skal kalde disse Klager, som fra forskjellige Sider ere fremkomne. De gaa ud fra en falsk Forudsætning, navnlig i Klagen over Forfordeling af de forskjellige Landsdele for Landets Vedkommende, og de maa underrettes om, at de ere uberettigede til at fremkomme med saadanne Klager. Den ærede Minister slog noget paa det samme Forhold, idet han sagde, at der var visse Egne, hvor man var af den Mening, at det var urigtigt, og at man ikke vilde finde sig i, at Præsterne i disse Egne, hvor man ydede Meget til Kirken, skulde have mindre Lønning. Jeg svarer dertil det Samme som til den anden Indvending, at det kommer ikke dem ved; her er Tale om Statens og ikke om Kommunernes eller Menighedernes Eiendom. Dette er altsaa ikke nogen virkelig Vansteligighed, der stiller sig i veien for Reformen. — Der kom dernæst fra min ærede Ven for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) en Indvending mod Lovforslaget, eller rettere han opstillede det som en Forordning, som Noget, der skulde ske, før Lovforslaget burde gaa igjennem, at Præstetienden skulde